

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Limba de instrucție în școalele populare.

Sibiu, 23 Ianuarie n.

Punctul de vedere al bisericei noastre, ca susținătoare de școale confesionale române, este acela, că prima instrucție a copilului nu se poate face în altă limbă decât în limba sa maternă. Dacă e să învețe copilul ceva ce poate să-i fie de folos în viață, apoi are să i-se propună în limba înțeleasă de el, altcum nu se prinde.

Adevărul acesta nu e scos din principii politice, ori din principii de naționalitate, ci din legile bine stabilite ale științei pedagogice. Oamenii învățați, în urma unor experiențe lungi și scrupuloase, au stabilit adevărul acesta, căruia i-se închină întreaga cultură.

Punctul acesta de vedere l-au reprezentat și deputații români în dieta ungară din Pesta, acum de curând, cu ocaziunea discuției parlamentare, purtată asupra bugetului ministerului de culte și instrucție publică, și pe punctul acesta de vedere stau toate naționalitățile nemaghiare din patria aceasta, chiar și Sașii, înhămați de nou la carul politicii guvernului.

Numai guvernul și majoritatea sa parlamentară, ori mai bine zis, numai politica actuală maghiară, — înțelegând aci parlamentul și presa, — nu vrea să recunoască de corect acest punct de vedere, și crede a putea afirma, că și contrarul e admisibil: *poate* să se facă instrucția primă a copilului și în altă limbă, nu numai în cea maghiară.

Toți deputații maghiari din dietă, cari au vorbit la bugetul ministerului de culte și instrucție publică, au susținut, într-o formă ori alta, tesa aceasta, pe care a susținut-o mai ales și mai cu căldură domnul ministru de culte și instrucție însuși, contele Apponyi.

A afirmat dl ministru, că da, copilul poate să învețe ceva și dacă i-se propune în altă limbă, pentru că copiii *învață foarte ușor*.

E adevărat. Dar și mai adevărat e, că copiii și *uită* foarte ușor, mai ales când le lipsește mediul, împrejurimea, în care ar putea să cultive și exerciteze aceea ce au învățat. Facă lege dl ministru, cum a promis că va face, și cum credem că va și face, și treacă în lege, nu numai propunerea limbei maghiare în școalele populare în așa măsură, ca copiii să o poată învăța destul de bine, ci și propunerea unor obiecte exclusiv în limba maghiară, cum are intențiunea să facă, ba dacă vrea, decreteze maghiarizarea desăvârșită a tuturor școalelor, decreteze introducerea limbei maghiare în toate și pretutindenea ca limbă de propunere, și se va convinge, peste 10 ori peste 20 de ani domnul ministru sau urmașul său, că scopul urmărit totuși nu s'a ajuns. Nu s'a maghiarizat nici un Român, și nici limba maghiară nu o vor vorbi Românii dela

în măsură mai mare decât acum, pentru că tot ce vor învăța copiii noștri în școală în curs de șase ani ungu-rește, vor uita într'un an ori doi în casa părintească, unde nu vor mai auzi vorbă ungurească.

Se va convinge însă dl ministru ori urmașul său și despre aceea, că după ce n'a putut fi maghiarizată, ni s'a dat, și ne-am ales cu o generație rămasă cu mult îndărătul celor de mai înainte, pentru că în școală, învățând numai ungurește, n'a învățat nimica și nu s'a prins de ea nimica din aceea ce e de trebuință și de folos omului în viață.

Asta e deci de ce ne temem noi, iar nu maghiarizarea. Ne temem de *tâmpirea* unei generații întregi, în detrimentul culturii, pe care fie care popor o poate primi numai în limba sa, în detrimentul bunei stări a poporului, în detrimentul moralității, și spre paguba patriei, care va trebui să se razime pe niște cetățeni, cari nu vor fi în stare să se însușească pentru ea și să aducă jertfele cerute pentru apărarea ei, fiindcă le va lipsi deșteptăciunea necesară, ca să înțeleagă rostul pe care-l au în stat, ca cetățeni. De aceea, am rugă și noi, ca și deputații noștri din dietă, pe domnul ministru al instrucției publice, să precumpănească bine lucrurile, și să nu treacă în legea pe care a promis-o dietei dispozițiuni, cari, executate chiar cu cea mai mare strictețe, nu vor da, pentru că nu pot să dea, decât numai rezultate negative, pentru că aceasta nu e, nici în interesul popoarelor cari compun statul acesta ungar, dar nici în interesul întregului, în interesul statului însuși.

Din parlament. Discuția asupra bugetului ministerului de culte și instrucție publică a fost terminată în sesiunea de Vineri a dietei ungare. La încheiere s'au făcut ovațiuni dlui ministru Apponyi. Dintr-un deputat român a mai vorbit la bugetul instrucției publice domnul Coriolan Brediceanu și Dr. Iuliu Maniu. Sâmbătă s'a început discuția asupra bugetului ministerului de justiție. A vorbit dl Polonyi, promițând reforme cu privire la libertatea de presă.

Dorințe maghiare. Am spus, că domnul Bánffy Dezső, baron și *analfabet*, cum îl numește o foaie maghiară, a cerut în dietă, ca toate școalele medii a'e naționalităților, 16 la număr, să fie statificate. A mai cerut apoi dsa, ca congruă să nu se dea decât preoților cari știu ungurește. Un alt deputat, profesor universitar, a mers chiar mai departe, și a cerut, ca în înțelesul legii dela 1840, să nu fie admis ca preot nime, dacă nu știu ungurește. Iar organul de publicitate al baronului Bánffy, „*Pesti Hirlap*”, a pus capacul, cerând respectarea legii dela 1844, în înțelesul căreia în Ungaria se admit numai școale cu limba de propunere maghiară. Așteptăm acum să vină unul și să ceară punerea de nou în aplicare a *Aprobatelor* și *Completelor*. Pentru că și aceasta se poate face, cu același drept, cu care se cere respectarea legilor dela 1840 și 1844, scoase de mult din vigoare!

Afacerea Polonyi-Halmos. În urma insistențelor celorlalți miniștri, dl Polonyi, ministrul justiției, eră decis să dea Halmos, fostul primar al Budapestei, o indemnizație de 100.000 coroane pentru calumnie. Înainte de a fi judecătoria, dl Hal-

mos s'a rezgândit, și și-a zis așa: decât în proces cu domni dela putere, mai bine în bună pretenție. A rugat deci de iertare pe dl ministru Polonyi, retractând tot ce a vorbit și scris rău despre dânsul, și scu-zându-se cu aceea, că e grozav de nervos, și de multeori nu știe ce face. Și după ce și un medic de casă s'a aflat, care a constatat, că domnul Halmos intru adevăr suferă de nervozitate și de insomnie, dl Polonyi l-a iertat, proces pentru calumnie nu-i mai face, iar aderenții săi sunt veseli că sfacerea a luat o întorsătură atât de norocoasă. Pentru că, ce ști, curtea cu jurați e cam cu toane: putea să achite pe domnul Halmos! Astfel însă afacerea era aplanată, și încă bine aplanată pentru dl ministru al dreptății. Dacă nu primea o nouă întorsătură. (Vezi poșta ultimă).

Vorbirea deputatului

Dr. Stefan Petrovici,

rostită în sesiunea din 12 Ianuarie n. a dietei țării.

(Continuare).

Dar nedreptatea nu reșede, cu privire la regularea salariilor învățătoresți, numai aici, ci și în altă privință sistemul contemplat e nedrept. Anume, domnul ministru vrea să urce salariile învățătorilor de stat fără nici o condițiune, pe când învățătorilor, cari nu sunt ai statului, vrea să le dea o îmbunătățire mai mică numai în mod condiționat, adică numai în cazul dacă școala respectivă acceptază cu privire la propunerea obligată a limbei maghiare planul ministerului de culte și instrucție publică și manualele de învățământ aprobate din partea sa, și dacă în școala aceea se propune cu începere din clasa a patra aritmetica, istoria, geografia și constituția patriei în limba maghiară. (Aprobat vii).

Mulți au aprobat și în rândul trecut această restrângere, pe care eu însă nu o țin corectă, și voi spune de ce. Întâiu este în această dispoziție ceva ce face să slăbească raporturile între învățătorul respectiv și confesiunea care susține școala, întrucât adică învățătorul vine pus acum în legătură directă cu ministrul, ceea ce, din punctul de vedere al disciplinei, așa cred că la nici un caz nu are să dea rezultate favorabile.

Dar nu numai din acest motiv află că e de dificultat dispoziția aceasta, ci și pentru aceea, pentru că remunerația dată în forma aceasta nu e salarizare în sensul strict al cuvântului, dat fiind, că salariul se dă pentru instruire, facă-se aceasta în orice limbă. Dar când pe lângă o astfel de condiție se dă acea rebonificare, ea nu mai e salar, ci *premiu*, (Contraziceri) pentru propunerea unor obiecte în limba statului.

Peste tot nu sunt prietenul premiilor, căci socot, că ori ce om, care poartă vr'o funcție, dacă își cunoaște datoria, trebuie să-și împlinească această datorie, fără să aștepte premii. Dacă sunt însă dușman al premiilor, în orice formă s'ar prezentă ele, cu atât mai mare dușman sunt al premiilor în forma aceasta. Înțeleg să dăruiesc cineva elevilor o carte, pe motiv că învață bine; a-și înțelege să i-se dea și unui învățător un premiu pentru rezultatul general obținut în instrucție, dar să se dea învățătorului premii, pe motiv că a făcut progres într'un singur obiect, socot că nu e corect, căci aceasta va îndemna pe acel învățător să-și concentreze toate puterile și toate aptitudinile numai la cultivarea acestui obiect. (Mare zgomot. Voci în stân-ga: De ce să nu dăm premii?)

La aceasta voi mai reveni. Se poate, că este interesul unei rase, al unei naționalități, să-și sprijinească și să-și răspândească limba, dar din banii țării să nu distribuie spre acest scop, deoarece banii statului sunt și banii noștri. Iată deosebirea pe care vă rog să o luați în considerațiune. Nu este lucru cavaleresc a distribui banii altora pentru scopurile proprii rase. (Mare zgomot. Voci: Nu sunt banii altora). Pofțiți și faceți economie! Dvoastre separate și deacolo să dați premii. N'avem nimic în potrivă. Cu banii statului însă nu e permis să faceți aceasta și mai ales nu e permis a sfeterisi banii statului sub titlul falz de salar învățătoresc. Pof-tim, dați copilului numele adevărat, căci acesta nu e salar învățătoresc ci premiu. Socot, că toți cei ce se gândesc cu dreptate, vor recunoaște corectitatea afirmați-unei mele. Ia gândiți-vă puțin, oare este just a întrebuița banii altuia spre scopurile rasei sale?

Despre această temă, am terminat ce am avut de zis. (Mare zgomot). Nu e nevoie să mai insist, căci ori cine trebuie să fie convins despre dreptatea celor zise de mine. (Mare zgomot).

Acum trec la cele susținute de dl ministru cu privire la școalele primare. Să vedem întâi defectuositatea frecventării. Una dintre cauzele acesteia este faptul, că nu avem școli suficiente, cari să poată cuprinde pe toți elevii. Am spus deja, și mai repet odată, că statul trebuie să-și îndeplinească datoria, și dacă nu înființează școală vr'un alt factor, atunci trebuie să înființeze statul. De aici însă nu urmează ceea ce credeți Dvoastră, că în toate școlile statului limba învățământului să fie maghiară. Nu urmează de loc aceasta din noțiunea școlii de stat. La noi fiecare cetățean are dreptul, nu numai să-și mențină naționalitatea, dar și să-și cultive inteligența pe calea școlii. Și dacă este așa, atunci conform acestui drept, fiecare comună poate să pretindă, ca statul să înființeze școală, în care limba de învățământ să fie limba populației din acea comună. Nu deriv aceasta din așa numita lege a naționalităților, ci din dreptul înas-cut al cetățenilor, drept cu desăvârșire independent de lege. (Zgomot).

Noi vom reclama neconținut, și nu vom renunța nici odată la valoarea acestui drept.

Nu numai că nu este însă lucru drept, dar nu este nici cuminte, ca limba de învățământ a tuturor școalelor să fie cea maghiară. După cât sunt informat, dl ministru vorbește foarte bine franțuzește. Ia să poftescă să ne vorbească franțuzește, oare îl vom înțelege? Dacă învățătorul va vorbi cu elevul de altă naționalitate ungurește, oare îl va înțelege? (Mare zgomot). Ia gândiți-vă puțin, și veți vedea, că este în adevăr irațional, ca toate școlile să aibă ca limbă de predare pe cea maghiară. (Sgomot).

Doar copiii nu de aceea umblă la școală, ca să învețe ungurește. Ei n'au decât să meargă pe 2—3 ani ca ucenici într'un ținut unguresc și acolo vor învăța mult mai mult ungurește, decât în școală. Școala nu este pentru învățarea limbei maghiare, ci este pentru ca copilul să-și însușească într-însa cunoștințele necesare pentru viață.

Csitáry Béla: Dar limba maghiară pentru ce treabă e?

Dr. St. Petrovici: Cunoșc foarte mulți oameni, cari nu știu ungurește. Ce să facă

acestia? Nu pot ei să rămână aici? Ba da, ei pot să rămână și vor rămâne. Pe de altă parte mii și mii de oameni emigrează, fiindcă nu pot trăi, cu toate că știu ungurește! Cunoașterea limbii maghiare nu înleznește traiul de loc. Poate, ca cutare sau cutare să fie de părere, că limba maghiară oferă avantaje, căci poate ajunge în slujbă. Dar concepția aceasta nu este tocmai generală. În părțile noastre poporul nu știe ungurește, trăiește și fără limba ungurească, și așa zicând nici odată nu vine în contact cu Maghiarii. (Mișcare în centru).

Otto Föster: Tocmai asta-i răul. (Da, așa este! în centru).

Dr. St. Petrovici: Cred că toată lumea — profesori și neprofesori — va recunoaște corectitudinea părerii, că băiatul trebuie să învețe în timpul cel mai scurt cât mai mult și cât mai temeinic.

Să zicem, on. Cameră, că eu aș fi învățătorul. Mi s'ar încredința un băiat maghiar ca să-l instruiesc. I-aș vorbi, să zicem, un an întreg din geografie românească. Și care va fi rezultatul? Rezultatul ar fi, că băiatul peste un an de zile n'ar ști nimic, sau foarte puțin. Pe când dacă l-aș fi instruit în limba sa maternă, ungurește, de sigur s'ar fi obținut alt rezultat. Și așa trebuie să fie, căci contrariul este o absurditate. Este o absurditate, nu numai psihologică și logică, dar cu adevărat, o absurditate matematică, ca să faci pe un copil în același timp să învețe cu același rezultat într-o limbă străină, cum l-ai putea învăța în limba sa maternă. Dacă băiatul nu se instruiește în limba sa maternă, este o pierdere și pentru băiat și pentru stat, deoarece el dobândește cunoștințe mai puțin, decât în limba sa maternă.

On. Cameră! După cum am arătat în diferite rânduri, statul nu de cetățeni cari știu ungurește are nevoie, ci de cetățeni pricepuți. Iar aceasta numai așa se poate ajunge, dacă copiii învață în limba mamei lor.

Trebuie să mă ocup puțin și cu accentuarea neconținut a patriotizmului. Nu cred să fie în lume o țară — eu cel puțin deși am cetit mult, n'am aflat, — unde să se vorbească așa de mult despre patriotism, cât se vorbește în Ungaria, de pildă numai în această sală.

Patriotismul este dlor un lucru, despre care n'ar trebui să se vorbească. Este ceva de sine înțeles (Mișcare). Se înțeală cineva, crezând, că accentuându-se patriotismul, a zis ceva lucru mare.

Este periculos a vorbi mereu, că cutare patriot este, și cutare nu este patriot. În Ungaria jumătate din patrioți sunt așa cum sunt eu și cum e colegul meu Bredicianu. (Mișcare. Voci: Minciună.) Nu e minciună! Deosebirea între noi este numai, că după cum a spus-o și dl ministru, Dvoastră ziceți, că aici Maghiarul este stăpân, iar eu zic, că nu e așa. Aici toți suntem stăpâni, căci este o absurditate, ca într'un stat de drept, un cetățean să fie stăpân, iar celalalt slugă. Suntem egali, Domnilor, căci statul acesta îl alcătuim și noi, și la susținerea lui și noi am contribuit cu sânge și cu dări. (Mișcări).

Gál Gyula: Dar îl susținem cu sângele nostru! (S'auzim!)

Dr. Stefan Petrovici: Când Turcii pustiau țara aceasta, și noi eram de față, dar acum vedem aici mulți patrioți, ai căror străbuni n'au luptat împotriva Turcilor. (Mișcare). De altminterile, domnilor, asupra chestiunii acesteia ar fi bine să nu mai insistăm. Iubirea de patrie este ceva de sine înțeles. Fiecare își iubește patria, căci ar fi o absurditate să n'o iubească. Faptul, că noi vindicăm drepturi, încă nu e trdare.

On. Cameră! În discuțiunea ce s'a desfășurat aici, am auzit argumente pentru maghiarizarea instrucției primare. Am auzit zicându-se, că trebuie să se urmeze energic să știe toți ungurește, pentru-ca să se poată înțelege cu judecătorii și autoritățile. (Adevărat! Așa este!)

On. Cameră! Se poate, că odinioară și acesta era un argument. Astăzi însă și a pierdut calitatea aceasta, așa că nici nu mă simt îndemnat a răspunde ceva (Mișcare).

Nu numai noi, cari am cetit doctrinele de stat, ci și cel mai idiot țaran știe azi, că poporul nu este pentru ca să slujească pe deregători, ci deregătorii trebuie să slujească poporul. Dacă deregătorul vrea să se ferească în stat, să înțele și alte limbi, cât mai multe atât mai bine. La toate meseriile trebuie să se învețe, numai pentru domniile acestia, cari eventual au învățat prea puțin, să învețe acum poporul ungurește? Socot că argumentul acesta a dat faliment. Dar s'a mai accentuat aici un alt argument, nu dl ministru l-a invocat ci un alt domn, anume, că dacă se va maghiariza instrucția primară vom învăța cu toții ungurește, și când toți vom ști limba aceasta, atunci ne vom înțelege de minune, și va fi pace și armonie pe toată lăvia.

Mi-a impus colosal acest argument, mai ales că m'a făcut să înțeleg ceva ce mai înainte nu înțelegeam. Până acuma era pentru mine un secret nepătruns, care este cauza armoniei celei mari ce există între noi, înțeleg între deputații naționaliști, și între Dvoastră? Acuma am aflat; altă cauză nu poate să fie decât aceea, că noi știm ungurește. V-ați înțeles, cu deosebire de minune cu prietinel meu Maniu, fiindcă dintre noi toți, el știe mai bine ungurește. (Mișcare.) Și dacă este atât de oportun a învăța ungurește, atunci ar fi oportun a negrăbi cu maghiarizarea. (Voci: Așa și trebuie!)

(Va urma)

Indatoririle preotului față de școala confesională.

— Disertație citită în ultima conferință preoțească din tractul Reghinului. —

De Ioan Silaghi paroh.

(Fine.)

Vina nu este a se căuta numai în împrejurările nefavorabile ale timpului, ci trebuie să mărturisim, că vina principală și cea mai mare o poartă conducătorii poporului, cari nu sunt alții decât preoții. Datorințele noastre pastorale către trebuințele poporului și așezămintele sale sunt pe de ajuns lămurite în legile și regulamentele corporațiilor noastre bisericești-scolare superioare. Sunt repetate și puse în memoria fiecăruia din noi prin deseale pastorale și ordinațiuni, emanate dela persoanele nouă suprapuse. Acestea mă dispensează de a înșira aici toate datorințele ce le avem față de școala noastră confesională, ca directori ori învățători ai acesteia, ci mă voiu mărgini la una și cea mai principală, dat fiind că din aceasta vor urma toate celelalte.

Nu ne prea putem mândri cu titlul de directori școlari, câtă vreme aproape în întreaga metropolie, respective arhidieceză, dar mai ales apoi în tractul nostru protopresbiterial al Reghinului, și pe noi acesta ne privește mai de aproape, până bine de curând și directorul și învățătorul era o singură persoană, adică preotul. În această calitate preotul putea să îndeplinească numai o singură activitate, pe cea a parohului-director, iar fiindcă învățătorul lipsea, ori lipsește încă, de sine urmează, că încetează și rolul directorului, și parohului îi rămâne singură funcțiunea sa de preot. Pe aceasta o păzește, o îndeplinește și trăește după ea, el și familia sa, pe când celelalte două rămân în voia întâmplării.

Nu cu plăcere expun lucrul în acest chip, dar așa s'a petrecut și se petrece încă și astăzi în multe locuri, și un om iubitor de adevăr nu poate să-l expună într-o lumină mai vie, mai strălucitoare de cum e.

Nu mi-a fost dată posibilitatea de a cunoaște toate școalele noastre din tract, cu atât mai puțin monografiile lor, cari nici nu există; dar dupăcum mi-am putut câștiga pe cale privată unele indicii, apoi pe acest teren activitatea preoților noștri este foarte mică și lasă încă destul de mult de dorit. Cu bucurie trebuie să constat, că tractul nostru protopresbiterial dispune de o preoție, căreia trebuie să i-se închine chiar și rân voitorii noștri, căci ține pas cu p.ogresele timpului și în multe,

ba poate chiar prea multe privințe concurează cu străinii.

Dacă vom desface însă vâlul de pe fața activității singuraticilor preoți vom vedea, că dintre toate afacerile ce cad în sfera lor de activitate, afacerile școlare în cele mai multe comune tângesc, și numai într'un număr de tot mic de comune se află școala la nivelul recerut de însemnătatea acestei instituțiuni.

Insemnătate mare are școala confesională pentru susținerea integrității și a caracterului religios-național al poporului nostru. Ea are chemarea sfântă să ridice pe cei umiliți și înapoiați în cultură, luminându-le întunerecul minții și călăuzindu-i pe o cale mai bună.

Astăzi nu se poate nega, avem un număr frumos de școale. Rămâne numai, ca în acelea să vărsăm viață și să le ridicăm la rangul reclamat de recerințele timpului. Și pentru a putea ajunge această țintă se recere muncă și iar muncă.

Ar fi timpul suprem ca să ne apucăm și să așezăm scumpa noastră școală confesională pe o bază mai solidă, pe temelie de granit, până când încă nu va fi prea târziu.

Unde nu avem fonduri și fundațiuni cu menirea de a susține școala și puterile didactice de lipsă, acolo să se formeze numai decât; iar unde sunt atari fonduri, acelea să fie alimentate și sporite.

Să nu ne gândim, nici să nu ne așteptăm deodată la lucruri mari. Nu deodată, ci încetul cu încetul trebuie să folosim toate ocaziunile pentru ca să îmbunătățim starea școalelor noastre. Un bun mijloc și după părerea mea cel mai înducător la scop ar fi înființarea fondurilor de bucate în favorul școalei, căci acestea se sporesc mai repede și de altfel și poporul mai ușor poate să contribuie la înmulțirea lor.

Pe lângă acestea să folosim toate resursele, toate venitele extraordinare și neprevăzute să le grădăm la olaltă; apoi să căutăm și să aflăm mecenai și donatori — și iată că urmând astfel, deodată ne vom trezi cu fonduri mari și puternice. Din venitele acestora vom ridica edificii școlare corespunzătoare și pompoase; pe acestea le vom prevedea cu toate reușitele recerute, vom angaja la ele puteri didactice, deplin cualificate; acestora le vom vota salarii frumoase, plătim regulat, și plătindu-le regulat vom și cere ca ele să funcționeze regulat. Iar pentru popor nu vom mai fi mai mult executori, căci nu-i vom cere nici dare de cult, nici repartiție pentru salariul dascălesc, nici cea făcută pentru repararea școalei sau pentru procurarea cutărui obiect din ea; ci vom pretinde un singur lucru, cercetarea regulată a școalei, cu eschiderea ori cărei întrerumperi.

În chipul acesta apoi iată ne deodată ajunși în poziția fericită de a dispune de o adevărată școală, iată-ne ajunși în scaunul de directori școlari.

În urma acestei schimbări prevăd, cum ogorul culturai poporului nostru înțelenit de atâtea veacuri vine cultivat în mod rațional.

Atunci straturile adânci și largi ale poporului, mai înainte în cea mai tristă stare de neștiință, pe cea mai de jos treaptă a culturii, vor începe a merge cu pași repezi înainte, iar pe țaranul român, de care înainte vreme nime nu se apropia cu alt scop decât pentru a-l exploata, ai lua zeciuiala din rodul muncii lui și pentru de a-l dijmu, îl vom vedea în rând cu ceilalți conlocuitori, și sufletul său va fi năbușit de mulțimea razelor aducătoare de lumina cunoștinții.

Vor veni apoi urmașii noștri și constatând munca noastră titanică vor striga cu glas mare: Iată cu adevărat preoțimea, care din straja dimineții până în noapte a știut să-și îndeplinească chemarea pastorală, pentru înaintarea poporului românesc, pentru fericirea și prosperarea neamului românesc.

Răscumpărarea felicitărilor

de Anul-Nou 1907 în favorul Muzeului istoric și etnografic al „Asociațiunii”.

Avem onoarea a mulțami următorilor P. T. domni cari și-au răscumpărat felicitările de Anul-nou în favorul Muzeului Asociațiunii:

Familia Brădiceanu, Lugoj, Simeon Dămian, Brașov, Dr. Isidor Pop, Lugoj, Dr. Nicolae Schiau, Măreurea, advocați, Ioan Barbu, căpitan în pens., Agram, fiecare câte 10 cor., Liviu Friedman, notar, Șibot, George Popovici, locotenent-colonel, Gorița, ambii câte 5 cor., Mihail Bo-hățel, Supurul-de-sus 4 cor., Simeon Ciuca, preot, Mociu 2 cor. Total 677 cor.

Sibiu, 22 Ianuarie 1907.

Prezidiul „Asociațiunii”:

Ioșif Sterca Suluu.

Din despărțămintele „Asociațiunii”.

Prelegere populară în Mag.

— 17 Ianuarie n.

Din însărcinarea biroului despărțământului Saliste al Asociațiunii, Duminecă, în 13 Ianuarie n. s'a ținut a II-a prelegere populară în comuna Mag.

De astădată a vorbit domnul Nicolae Bembea, elev de anul al III-lea pedag. al institutului „Andreian”, despre originea poporului românesc și istoria lui până în ziua de azi. Prelegerea fiind interesantă a ținut în încordată atențiune întreg publicul adunat în școala din loc, peste o oră. Desfășurarea evenimentelor istorice s'a făcut cu atâta precizie, încât oricare a putut înțelege, ducând cu sine cunoștințe și impresii satisfăcătoare.

Prelegătorul a arătat importanța și folosul istoriei naționale în viața de toate zilele, descriind trecutul legendar al Romanilor și Dacilor și caracterizând pe fiecare popor separat. A vorbit despre formarea poporului român din aceștia, și despre aceea, că întrucât poporul românesc moștenește firea acestora. Limba e ereditată în preponderanță dela Romani, iar însușirile Romanilor de oameni desbinați și certăreți, le avem dela Daci. A arătat, că precum regele Dacilor Burevista s'a încercat a aduna pe toate elementele dacice într'un singur stat, care nu a ținut mult, așa s'a încercat și Mihail-Viteazul să adune pe toți Românii într'un singur stat, care asemenea nu a ținut mult. A arătat că ce popor puternic ar fi azi Românii, dacă dela început ar fi ținut la olaltă și nu s'ar fi desbinat. S'a arătat apoi contactul Romanilor cu celelalte popoare. Venirea Maghiarilor — ca popor cu care suntem în atingere, și cultura lor în comparație cu a elementului, din care s'a format poporul român.

S'a arătat starea culturală de azi a Romanilor, numărul lor în statul ungar, apoi al tuturor Romanilor și al popoarelor de aproape înrudite cu ei.

S'a arătat relele ce bântuie între Români și urmările acestora, încheind conferințiarul în modul următor: „Când cerțele și procesele dintre tată și fiu, frate și soră vor dispărea, când vom cerceta biserica și vom jertfi pentru dânsa, când vom da copiii la școală și vom ajutama școala, care samănă samanta legii strămoșești, bisericești-naționale în inimile și sufletele noastre românești, ne vom pune în stare de a putea rivaliza cu orice popor cult. Atunci vom câștiga iubirea lui Dumnezeu și a lumii, și respectul străinilor. Atunci vom câștiga și iubirea acestora cari ne urăsc pe noi și ei înșiși vor striga: Urmași vrednici sunteți ai Dacilor și Romanilor, ai strămoșilor vostri!”

Am amintit acestea numai ca să arăt un plan bine formulat, care poate să servească și altora.

Prin aceasta aduc mulțamită tinărului pedagog și-l îmbărbătez ca și pe viitor să pășească cu frumoasele sale încercări ridicând fala învățătorului și dând cunoștințe folositoare poporului nostru românesc.

Conducătorul.

NOUȚĂȚI.

Botezul Domnului s'a serbat Sâmbătă în Sibiu cu solemnitate și evlavie cuvenită. A servit în biserică catedrală înalt preasfinția Sa, domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, asistat de Preacuvioșile lor, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicariu arhiepiscopesc și *Dr. Eusebiu R. Roșca*, protosinel, director seminarial, de protopresbiterii, asessori consistoriali *Moise Lăzar* și *Nicolau Ivan*, de protopresb. militar *Pavel Boldă*, de ieromonahul *Dr. Miron I. Crăstă* și de diaconii *Dr. Vasile Bologa* și *Dr. A. Crăciunescu*. Sfințirea apei s'a făcut în biserică. Miliția a făcut onorurile și a dat salvele prescrise, între sunetele muzicii militare. Înaltpreasfinția Sa a stropit apoi cu apă sfințită credincioșii cari au asistat la acest frumos act bisericesc.

Onomastică. În ziua sfântului Ioan Botezătorul, Duminecă, ziua onomastică a I. P. S. Sale domnului Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, întreaga inteligență din Sibiu s'a prezentat în fața Escelenței Sale, la reședința arhiepiscopescă, pentru ai aduce felicitări de ziua onomastică. Oratorul a fost P. C. Sa domnul Arhimandrit și vicariu arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Pușcariu*, care în cuvinte bine simțite a tălmăcit iubirea și alipirea credincioșilor față de capul bisericii gr. ort. române, dorindu-i să-și poată serba încă mulți ani ziua onomastică, în deplină sănătate. Esc. Sa a mulțumit și pentru această nouă dovadă de dragoste, arătată din partea aceluia cu cari împreună muncește, și pe cari îi roagă să-și dea și pentru viitor tot sprijinul posibil. Escelența Sa a primit felicitări numărătoase și din afară.

Cine va fi primar în Sibiu? În 26 Ianuarie expiră termenul pentru înaintarea cererilor din partea celorcare vreau să ajungă în postul de primar al Sibiului. În urma disciplinei exemplare care domnește între Sași, nu va fi competiția nimenea, decât acela, care va fi designat din partea comitetului lor de conducere politică. Și cum acest comitet n'a oflat în Sibiu Sas vrednic să ocupe postul de primar, a luat în combinație și va provoca să competeze, pe dl *Walbaum*, primarul din Sighișoara și pe dl *Dörr*, primarul din Sebeșul-săsesc. Va să zică doi străini, cari nu sunt trecuți, probați, în listele electorale ale Sibiului, pe când legea pare-ni-se pretinde, ca aleșul să aibă, pe lângă altă calificare și această însușire, să fie ales în orașul în care vrea să fie primar. Cunoaștem cazuri, în cari alegerea, protestată din acest motiv, a fost cassată. Dar nu aceasta e ce vrem să spunem, ci alta. Dacă printre Sași e sărăcia atât de mare, încât nu se găsește om vrednic de a fi pus primar, de ce nu se ia primarul dintre Români, ori dintre Unguri? Poatecă între aceștia se va găsi unul care să corăspundă tuturor cerințelor! Trebuie să fie Sas primarul? În ca e lege se spune aceasta?

Pentru gimnaziul din Brad. Ne face o deosebită plăcere a putea înregistra, că din comuna Brad, afară de sumele publicate în numărul trecut, s'au mai oferit pentru fondul gimnaziului din Brad încă următoarele sume: Institutul de bani „*Crășana*” 50,000 coroane. *Nicolau Obădan* și soția, comerciant 1000 cor. *Alexandru Draia* și soția 1000 cor. Biserica gr. ort. din Brad 1000 cor. „*Zarandeană*”, institut de credit, Băița, 1000 cor. *Adam Damian* și soția 500 coroane. *Ioan Cutean* și soția 500 cor. *Aron Feier*, propr. 300 cor. *Petru Rimbaș*, paroh 200 c. *Ilie Ometă*, ospătar 200 cor. *Avisalon Feier* și soția 200 cor. *Ioan Săbău*, ospătar 200 cor. *George Impărat*, proprietar, 200 cor. *Petru Cioflica*, croitor, 200 cor. *Petru Florinca* și soția 200 c. *Teodor Achim* și soția 200 cor. *Ioan Stanciu* comerciant 200 cor. *Teodor Popa*, plugar 200 cor. *Letiția Rimbaș*, propriet. 200 cor. *Ioan Perian*, paroh, *Cristior* 200 cor. *Mihai Veliciu*, avocat, *Chișineu* 200 cor. *Dr. George Dobrin*, avocat, *Lugoj*, 200 cor. *Nicolae Timbuș*, măcelar 100 cor. *Ioan Impărat*, măcelar 100 cor. *Demetriu Maniu*, ospătar 100 cor. *Militon Giurgiu*, măcelar 100 cor. În sume mai mărute 1500 cor. Laolaltă 60,000 cor. Când cifrele vorbesc, laudele sunt de prisos.

Maiestatea Sa a sancționat legile referitoare la introducerea votului universal în Austria.

În Sofia s'a inaugurat zilele trecute teatrul național bulgar. Studenții au demonstrat în contra principiului Ferdinand, prezent la inaugurare. Demonstrațiunile s'au repetat și în zilele următoare, venind în conflict studențimea cu miliția. Guvernul, în urma acestora, a închis universitatea pe jumătate an.

Din Viena primim știrea, că sfințirea și inaugurarea solemnă a capelei gr. ort. române (înființată în palatul „*Dietrichstein*”, I. Löwelstrasse 8) s'a făcut acolo Duminecă în 7/20 Ianuarie 1907 la orele 11 a. m.

Hymen. Dl *Ioan Halmagh*, funcționar la „*Albina*” în Sibiu s'a logodit cu dsoara *Elena Imbăruș* din Sibiu.

Advocat nou. Domnul *Dr. Corneli Crăciunescu*, fiul parohului din Sat-Chinez (Banat) *Alexandru Crăciunescu*, a făcut cenzura de avocat.

„Țara Oltului” se numește foaia care apare în Făgăraș, ca ziar săptămânal, social și economic. Proprietari-editori sunt domnii *Dr. Nicol. Șerban*, *Dr. Ioan Șenchea* și *Dr. Octavian Vasu*. Redactor Constantin Popp. Colaborator *Ioan Berescu*. Apare totdeauna Joi sara. Abonamentul pe un an 5 coroane.

Dela cassa archidieceșană. Domnul *Ioan Morinescu*, notar în Ucea-inferioară, și-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică cu 5 cor. în favorul gimnaziului din Brad. Din *Petea de Câmpie*, tractul *Murăș Oșorheiu* s'au trimis pentru gimnaziul din Brad 2 cor. 76 fl. În comuna *Râșnov* tractul *Branului* s'au subscris oferte pentru gimnaziul din Brad în sumă de 937 Cor. din cari au fost plătite la cassa archidieceșană 317 Cor.

Nu vor fi manevre. Știrea dată și de noi, că manevrele mari de toamnă ale armatei austro-ungare se vor ține anul acesta în jurul Huedinului, e desmintită. Cercurile competente au hotărât să nu se țină în anul acesta manevre mari de toamnă.

Catastrofă mare. Un puternic cutremur de pământ a fost pe insula *Lamaica*, prefăcând în ruină orașul *Kingston*, capitala insulei. N'au fost decât trei zguduituri, însă atât de puternice, încât în câteva minute casele au fost rostogolite una peste alta. Imediat s'a iscat apoi și un foc năpraznic, care a nimicit ce a mai fost rămas neruinat de cutremurul de pământ. Au pierit mulți oameni, al căror număr încă nu se știe cu exactitate. Se strâng ajutoare din toată lumea pentru cei nenorociți.

Petrecere în Budapesta. Dupăcum ni se comunică, la sfârșitul carnavalului se va organiza în Budapesta o mare petrecere românească, al cărei venit este destinat societății „*Petru Maior*”. Un comitet s'a format în Budapesta pentru pregătirea acestei petreceri. El se alcătuiește din mulți tineri, medici, адвоаți și candidați de avocat, ingineri, etc. Caracterul petrecerei va fi al unei săzătorii, menite să ogingindească viața socială și culturală a neamului nostru întreg. Muzica, jocul, portul românesc dela sate și dela oraș vor avea o sârbătoare strălucită și demnă de neamul nostru în capitala țării. Petrecerea nu va fi însă o petrecere locală, a Românilor din Budapesta. Ea va reuni toată societatea românească aleasă din toată țara, în capitală, dar mai ales ea va fi o întâlnire a tineretului românesc de amândouă sexele din țara întreagă. S'au trimis deci invitații tuturor familiilor românești, cari sunt rugate și din partea noastră să participe în număr cât se poate de mare la această șezătoare românească. Cei ce vreau să participe, să se anunte la comitet (Secretar *Dr. Teofil Tanco*, Budapesta, Jozsef-körút 78) până la 1 Februarie nou.

Împărțirea darurilor de Crăciun în spitalul civil Francisc Iosif din Sibiu s'a făcut în 23 Dec. a. tr., primind toți bolnavii, 352 la număr, câte un dar. În bani au încurs 287 coroane, dintre cari numai 14 cor. dela familii române. Au mai încurs apoi și alte obiecte, haine etc., dovădind în privința aceasta și familiile române din loc mai multă dărnicie. Considerând însă, că bolnavii sunt în majoritate români, ar fi de dorit, ca pe viitor familiile române să contribuie cu mai multă tragere de inimă și iubire a deapropiului. Generoșilor dăruitori și dăruitoare li se exprimă și pe calea aceasta cea mai profundă mulțumită în numele celor dăruți. În legătură cu aceasta se atrage atențiunea celor competenți și îndeeșei a „*Aso-*

ciatiunii” asupra faptului, că pe când bolnavilor străini, bibliotecile din localitate, precum și oamenii privați, le pun la dispoziție tot felul de cărți de cetit, bolnavii nostri simțesc foarte dureros lipsa de cărți românești și se roagă a fi ajuto-rați prin dăruirea de cărți potrivite.

Aviz. Adunarea generală a „*Reuniunii române de muzică*” se amână pe Mercuri în 17/30 Ianuarie a. c. Vineri în 12/25 Ian la 6 ore seara va fi probă de cor de dame, iar Sâmbătă la 6 ore seara probă de cor de bărbați. Comitetul.

Petrecerea din Șaroșul-săsesc. ținută în seara de Anul nou, a succes foarte bine. Sala a fost frumos decorată cu broderii naționale, și a fost plină de public, cu toată vremea rea din ziua aceea. Programul a fost bi e cor pus și bine executat. Mai mult a plăcut declamația domnișoarei *Aurel a hendi*, care a recitat poezia „*Regina Ostrogoților*”, de *Co-buc*. În pauză s'au rostit toaste. Petrecerea a ținut până dimineata.

Concert în Sebeșul săsesc. Reuniunea Română de cântări din Sebeșul-Săsesc aranjează în ziua de 27 Ianuarie st. n. 1907 un concert în sala cea mare dela Hotelul „*Leul de aur*”. Dirigent: *Octavian Murășan*.

La fondul Victor și Eugenia Tordășanu pentru înzestrarea fetelor sarace au mai dăruit: *Aurel Coșciuc*, agronom diplomat (Mediaș) 2 cor., *Ioan Bologa*, măestru pantofar 1 cor., *Ioan Părau* și *Ioan Petrașcu*, măestri croitori, *Ioan Răuciu* (Săliște), *Alexandru Mihail Stoica* (Malul-mării), *Mihail Giurca* (Săliște), fiecare câte 1 cor., *Ioan Steflea*, sod. croitor 60 bani, *Ioan Miga*, sodal pantofar și *Ioan Borcia*, sodal croitor, *Ioan Padurice*, sod. pantofar, fiecare câte 40 bani, *Nicolae Nedeleu*, măestru copierilor de case, *Ioan Urșă*, librar, ambii câte 30 bani *Scarlăt Ilieș*, sodal compactor, *Ioan Coșa*, sodal pantofar, *Ioan Cărată*, sodal curelar, *N. N.*, fiecare câte 10 bani și *Vincențiu Grama*, paroh (Râșnor) 20 bani.

Mulți oameni suferinzi folosesc crucea electro magnetică contra diferitelor boale, căci această invenție e cu drept cuvânt o binefacere a oamenilor. Toate morburile de cap, picioare, mâni, inimă, nervi, stomah, piept, sânge, se pot vindeca cu această invenție binefacătoare. Aci mai la vale reproducem mai multe scrisori de recunoștință, scrise de oameni a căror viață fu scăpată de crucea electro-magnetică.

„Crucea electro magnetică cea aducătoare de minuni o port ziua și noaptea. Mă simt cu mult mai bine de cât înaintea purtării acestei invenții dumnezeiești, nu mai simt durerile ce mă făceau să-mi perd mințile. Domnule, mulțamesc lui Dumnezeu, că a dat să se inventeze o așa binefacere care vindecă tot felul de boale. Eu înaintea folosirii acestei cruci aducătoare de minuni sufeream de boală de inimă și de zgăreiri de inimă, numai decât după începerea folosirii acestei cruci mă simt cu mult mai bine și așa nici numai sufer de mult așa grav ca până acum. Îți mulțamesc, domnule, că mi-ai dat o idee așa de genială. *Geza Boldog*, care a suferit și de epilepsie de inimă. — Dl *Steinfeld* a purtat crucea numai 10 luni și nu mai simte durerile de până acum și doarme foarte bine. Mai departe *Dr. Stefani*, care cu toată bătrânețea sa s'a vindecat în 13 luni de reumatism și nu mai suferă atâtea dureri. Recomand mai odată onoratalui public crucea mea electro magnetică aducătoare de minuni, care a vindecat atâți suferinzi! Budapesta. Cu deosebită stimă *Iosif Khod*, preot”.

Inventatorul și fabricantul acestei invenții dumnezeiești este *Albert Müller*, Budapesta V. *Vadász út 42/V*.

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română”, anul XXX., numărul 9 pe luna Decemvrie, are material bogat și de valoare. Revista se poate procura pentru prețul de 12 lei la an sub adresa: București, strada Principatele Române 60.

„Țara noastră”, foaie populară a „*Asociațiunii*”, redactor *Octavian Goga*. Numărul 1 are cuprinsul următor: *Octavian Goga*: Cătră cărturarii noștri; *Octavian C. Tăslăuanu*: Asociațiunea; *Dr. Ioan Lupăș*: Puterea cuvântului. „*Cântec*”. *Unchișul*: Serisoare cătră un țăran; *Ioan Bratu*: Mai marii noștri (V. Alexandri); *Săteanul*: Să lucrăm mai cu miute; *Miorița*, poezie de V. Alexandri; *Chipurile noastre*. *Știri*. *Răspunsuri*. Numărul 2 conține următoarele: *Octavian Goga*: Nu mai

vrem umiliță; *Ioan Lupăș*: Școala noastră; V. Cioflec: Tinerilor; *Unchișul*: Slujbe sătești; *Săteanul*: Ce să nu facem. *Chipurile noastre*. *Știri*. *Foaia apără în fiecare Duminecă*. Abonamentul e pe an 4 coroane.

„Luceafărul”, anul VI. nr. 1 a apărut cu următorul cuprins: *Octavian Goga*: Priveghitori și ciocării (poezie). A. Ciura: Aduceri aminte. I. Borcia: *Ifigenia în Taurida* (Act. II., sc. 1). Trad. H. P. Petrescu: *Barcarola* (schită). G. Murnu: *Iliada* (din cântul VI) Trad. G. Bogdan-Duică: *Soritori din București* (VI). *Dări de seamă*, de I. B. și Dr. I. Lupăș. *Cronica*. *Ilustrații*: O. Spaethe, *Dor timpuriu*; *Flăcău din Turdaș*; *Mireasă din Sereca*; *Bujdeaua lui Creangă din Țicău*; *Ector își ia rămas bun dela soția sa*, de *Preller*; *Darul Astricilor Regelui Carol*; O laie de țigani.

„Ceva despre Ardealul românesc” și „*Viața culturală românească de astăzi*”, două frumoase conferențe, ținute de dlul *N. Iorga* cu privire la Românii din Ardeal și Ungaria, au apărut în broșură, tipărită în editura librăriei *M. Onișor* din Năsăud. Prețul 60 fileri.

„Călimdarul Sătenilor” pe anul 1907, alcătuit de mai mulți feciori de săteni, anul IV., București, editura societății cooperative „*Librăria Națională*”. Prețul 60 bani. Are un cuprins bogat și interesant.

Poșta ultimă.

Altă încurcătură.

Deputatul *Lengyel Zoltán* a primit de ale sale acușările aduse din partea lui *Halmos domnului ministru de justiție Polonyi*. Baza ridicată și altele, foarte grave. Un conflict a izbucnit în urma acestei întorsături între ministrii *Polonyi* și *Andrássy*, și nu se știe că dintre ei care și-a dat dimisia. Poatecă amândoi. Ministrul-prezident *Wekerle* a plecat eri, Marți, la Viena să facă raport Maiestății Sale. E temere că întregul cabinet va dimisiona.

Mandat nimicit.

Alegerea de deputat din *Bocșamontană* a fost nimicită. Domnul deputat *Coriolan Brediceanu* rămâne deci deputat al cercului *Oravița*, iar în cercul *Bocșei* se va face alegere nouă.

Fispan nou.

Ziarele maghiare scriu, că la Făgăraș va fi numit comite-suprem dl *Szell József*, protonotarul comit. Făgăraș.

Oficială.

Consistorul așteaptă:

1. Solvirea premiilor de asigurare, ca să nu se primejduiască averea bisericilor.
2. Încheierea colectei pentru catedrală în comunele, cari încă n'au trimis banii.
3. Solvirea taxelor la fondul de pensuni, atât dela preoți, cât și dela comune.

Teatru.

Mercuri, în 23 Ianuarie 1907: *Alt-Heidelberg*, dramă în 5 acte. Joi: *Das süße Mädel*, operetă în 3 acte.

Mamele cari alăptează

se simt adese-ori foarte oboșite, chiar în timpul acela când mai cu seamă ar trebui să fie puternice și sănătoase ca să-și poată împlini datorițele de mamă. Pentru dănele cu deosebite, este „*Emulsion*”-ul lui *Scott* un mijloc foarte bun de nutrire și întărire, care conștă din cel mai fin oleu de pește cu var și natron-hypophosphit și deoarece „*Emulsion*”-ul lui *Scott* are gust bun și se mistue ușor, produce apetit e cel mai bun remediu de a însăși toșă și de a întări mamele tinere. „*Emulsion*”-ul lui *Scott* are un efect mult mai mare ca oleul simplu de pește.

IV 253-4
Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui *Scott*.

Trimțându-se 75 fileri în mărei postale, și amintind de jurnalul acesta se trimite și de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI, „*Stadtapotheke*” BUDAPEST, IV., *Váci-utca 34/36*.

Prețul sticlei originale: cor. 250. Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 1081—1906.

[9] 1—3

Concurs repetit.

Neîndușe concurenți pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de a III-a clasă din Aita mare cu filiile Aita medie, Aita-seacă, Baraolt, Buduș, Chepeș și Micloșoara, în protopresbiteratul Treiscaune, pe baza rezoluției Venerabilului Conzistor arhidiecezan din 12 Decembrie 1906, Nr. 12,120 Bis, se excrie din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitorilor preoți dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, posedând perfect limba maghiară, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Treiscaunelor în Bereczk, având a se prezenta înainte de alege în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta, având a cerceta și filiile.

Bretcu (Bereczk) 27 Decembrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 100—1906 of. par.

[8] 1—1

Publicațiune.

Pentru continuarea edificării bisericii gr. or. din Boian, protopresbiteratul „Târnavei”, se excrie licitațiune minuendă pe ziua de Duminică în 18 Februarie st. v. (3 Martie st. n.) 1907 la 11 ore a. m., care se va ține în edificiul școlii.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Preavenerabilul Conzistor arhidiecezan cu Nr. 5310 Epit. din 17 Iunie și Nr. 10,641 Epit. din 4 Noembrie a. c. se pot vedea la Oficiul parohial.

Doritorii de a licita și lua în întreprindere zidirea bisericii, au să depună un vadiu de 10% dela suma preliminară cu 11,258 cor. 64 fileri în bani gata, sau în hârtii de valoare.

Boian, 12 Decembrie 1906.

Iosif Crișan
paroh.

Pantilie Ioan
notar.

Nr. 758—1906 of. prot.

Am văzut.

Cetatea-de-baltă, 26 Decembrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavă.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

UN TINĂR

absolut de 6 sau 8 clase gimnaziale, din familie bună, sănătos, modest și știe bine și ungurește, află aplicare ca practicant (aspirant) în farmacia lui D. Banciu în Săliște (com. Sibiu) E necesar ca reflectanții să se prezente în persoană, cu care ocazie pot afla și favorabilele condițiuni. [315] 2—4

[10] 1—3

Candidat de avocat.

Subscrisul am lipsă de un **candidat de avocat cu praxă foarte bună**, capabil a conduce cancelaria, lucrând și în cauze mai complicate independent.

De sine înțeles în limba maghiară are să concipieze fluid și să o poseadă deplin și în graiu viu.

Reflectanții își pot ocupa locul pe lângă condițiuni favorabile — imediat.

Dr. Matyás Lázár, avocat.
Sibiu, str. Ureului 11.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de viță nobilitată de pe Târnavă

Propr: Fr. Caspari, Mediaș 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a lăsat mușterilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțumită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco. [253] 25—40

Nu numai cetit

dar și probat trebuie
săpunul din lapte de crin
— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai înainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teintă albă și liber de pistru — cum și o culoare delicată a feții

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiu la farmacia „la urs” (piața mică), farmacia E. Rummler, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cismădiei, I. B. Misselbacher sen., piața mare, G. Meltzer str. cismădiei și gusteriții, piața mică prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cismădiei), 82 41—52 Carol Arz (str. cismădiei), cum și în Sighișoara la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e mijloc secret

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Căsuța-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție forță slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul straua Kálmán.

„ECONOMIA”, cassă de impr. și păstrare, soc. pe acții în ohalm.

Domnii acționari ai Cassei de imprumut și păstrare „ECONOMIA”, societate pe acții sunt invitați prin aceasta, în conformitate cu §. 20 din statute la a

IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Cohalm Duminică în 10 Februarie st. n. la 1 oră după amiază, în localul școlii române greco or., cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul Direcțiunii și bilanțul anului de gestiune 1906.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Distribuirea profitului net realizat.
4. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale.
5. Urcarea capitalului social și schimbarea unor paragrafi din statute.
6. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru membrii Direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
7. Raportul Direcțiunii în cauza cumpărării unei realități pentru institut.
8. Sortarea și alegerea a doi membri în Direcțiune.
9. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari, cari voiesc să participe la această adunare generală sunt rugați a depune în senzul §-lui 22 din statute acțiunile și eventual plenipotențele cel mult până în 8 Februarie 1907 la cassa societății. Acțiunile se pot depune până cel mult în 6 Februarie a. c. și la institutul de credit și de economii „Albina” din Sibiu.

Cohalm, 1 Ianuarie 1907.

[12] 1—1

Direcțiunea.

Active		Bilanț la 31 Decembrie 1906.		Pasive	
Cassa în număr...	2 597.69	Capital de acțiuni	65,000.—		
Cambii excomptate	277 589.20	Fond de rezervă	3,708.—		
Imprumuturi hipotecare	101,414.50	Fondul cultural	277.70		
Imprumuturi pe obligațiuni	68 000.—	Fond de penziuni	337.80		
Credite cambiale cu acop. hipot.	19,572.—	Depuneri spre fructificare	290,263.80		
Mobiliar	450.—	Cambii reescomptate	113,821.—		
amortizare	45.—	Creditori	1,260.26		
Realități	21,156.—	Dividendă neridicată	313.44		
Debitori	136.24	Interese transitoare anticipate	7,767.38		
Interese tranzitoare restante	2,513.58	Profit curat	10 634.83		
	493,384.21		493,384.21		

Spese		Profite și pierderi la 31 Decembrie 1906.		Venite	
Interese după depuneri spre fruct.	11,650.28				
Spese:					
Salare	2,020.—	Interese de excompt	14,069.64		
Spese de cancelarie,		„ de imprumuturi hipot.	7,102.93		
luminat, încălzit etc.	559.61	„ de credite personale	4,340.61		
Chirie	300.—	Interese de credite cambiale cu			
Porto	107.81	acoperire hipotecară	1,648.69		
Marce de prezență	528.—	Venite după realități etc.	187.76		
Competință de timbru	44.26	Proviziiuni	1,509.58		
Contribuțiune:					
10% dare după int.					
de depuneri	1,165.02				
directă și aruncuri	1,894.40				
Amortizare din mobilier	45.—				
Profit curat	10,634.83				
	28,949.21				
	28,949.21				

Cohalm, 31 Decembrie 1906

Bercan m. p.
director executiv.

Ioan Buzea m. p.
cassar.

George Fuciu m. p.
contabil.

Direcțiunea:

Dr. George Drimba m. p.
George Andron m. p.

Ioan Brotea m. p.
I. Bârsan m. p.

Ieronim Buzea m. p.
Ioan Seracu m. p.

Am revăzut conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Cohalm, în 17 Ianuarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Ioan Vătășan m. p.

revizor expert pentru băncile române asociate.

George Spornic m. p.

Ioan Blaga m. p.

Sofroniu Roșca m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere:

Onorată adunare generală!

Avem onoarea a Vă raporta, că pentru împlinirea obligămintului impus nouă prin legea comercială și statutele societății, în anul de gestiune expirat încă am scontrat de mai mulți e-ori cassa, am revăzut cambile și obligațiunile despre imprumuturi, le-am confrontat cu registrele și le-am aflat în ordine și în consonanță unele cu altele.

Asemenea am cercetat și ne-am convins din mai multe probe, că direcțiunea a procedat cu destulă precauțiune la încuviințarea imprumuturilor.

Am cenzurat Bilanțul și contul de profite și pierderi, încheiate la 31 Decembrie 1906, le-am asemănat cu conturile din măiestru și cu extrasele și le-am aflat în deplină consonanță și corecte, iar împărțirea profitului curat în conformitate cu dispozițiunile statutelor și cu situațiunea actuală a băncii.

Ne alăturăm deci la propunerea Direcțiunii cu privire la distribuirea profitului curat de K 10,634.83 și Vă rugăm:

să aprobați bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1906,

să primiți propunerea Direcțiunii pentru împărțirea profitului curat,

să primiți propunerea Direcțiunii — care este și a noastră — pentru urcarea capitalului social, și să dați atât Direcțiunii, cât și subsemnatului comitet de supraveghiere, al cărui mandat expiră acum, absolutiu pe anul de gestiune 1906.

Cohalm, 17 Ianuarie 1907.

I. Vătășan m. p.

G. Spornic m. p.

Ioan Blaga m. p.

Sofr. Roșca m. p.

Prin **Librăria arhidiecezană** se
pot procura diferite

ornate bisericesti

Mustre și specificarea prețului gratis
și franco.

Dela **Librăria arhidiecezană** din Sibiu
(Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul **Nicodem Munteanu**
cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil. porto.